

Voortgangsverslag 2023

Kenmerk: C2258298/4654404

De Stichting Van GoghGalerie & Gastatelier Zundert heeft in het kader van de Subsidieregeling hedendaagse cultuur Noord-Brabant, §1 Professionele kunsten 2021-2024 een subsidie toegekend gekregen van € 150.000,- voor de periode 2021-2024. Tot ons genoegen sprak de adviescommissie zich uiterst positief uit over onze activiteiten en het ingediende plan. Het Van Gogh AiR programma werd beoordeeld als *'goed tot zeer goed'* en door de adviescommissie *'onmisbaar voor Brabant'* genoemd.

Aansluitend hierop heeft de gemeente Zundert vanaf 2021 een jaarlijkse subsidie toegekend van € 5000,-. Dit is de eerste keer dat de gemeente subsidie verstrekt voor het kunstprogramma. In die zin valt dat, ondanks het bescheiden bedrag, te beschouwen als een unieke doorbraak, in navolging van de provinciale waardering. Als bijzondere tegenprestatie is een additioneel talentenprogramma voor jongeren uit Zundert opgezet in samenwerking met Vincents Tekenlokaal Tilburg. De voorbereidingen daartoe zijn in 2021 uitgewerkt. In 2022 ging het programma *De Nieuwe Vincent* in Zundert van start.

Dit voortgangsverslag bespreekt de activiteiten van 2023. In het verslag worden dezelfde (deel)projecten aangehouden als in de begroting bij het ingediende plan 'Van Gogh AiR 2021-2024'.

Reguliere artist-in-residence

Vanwege de vele aanmeldingen het hele jaar door is besloten om voortaan te gaan werken met een Open Call. In de zomer van 2022 is die uitgeschreven voor de jaren 2023 en 2024. De oproep werd gepubliceerd in diverse vakmedia en via AIR Platform Brabant en Transartists. Voor beide ateliers (kosterwoning en atelier De Moeren) kwamen maar liefst 400 aanmeldingen binnen. Daaruit is een selectie gemaakt door de jury, bestaande uit curatoren Ron Dirven en Eva Geene, Esther van Rosmalen (Witte Rook | AIR Platform Brabant) en Marjolein van de Ven (conservator Stedelijk Museum Breda).

Gastatelier bij de kosterwoning uit Van Goghs tijd, naast de protestantse kerk

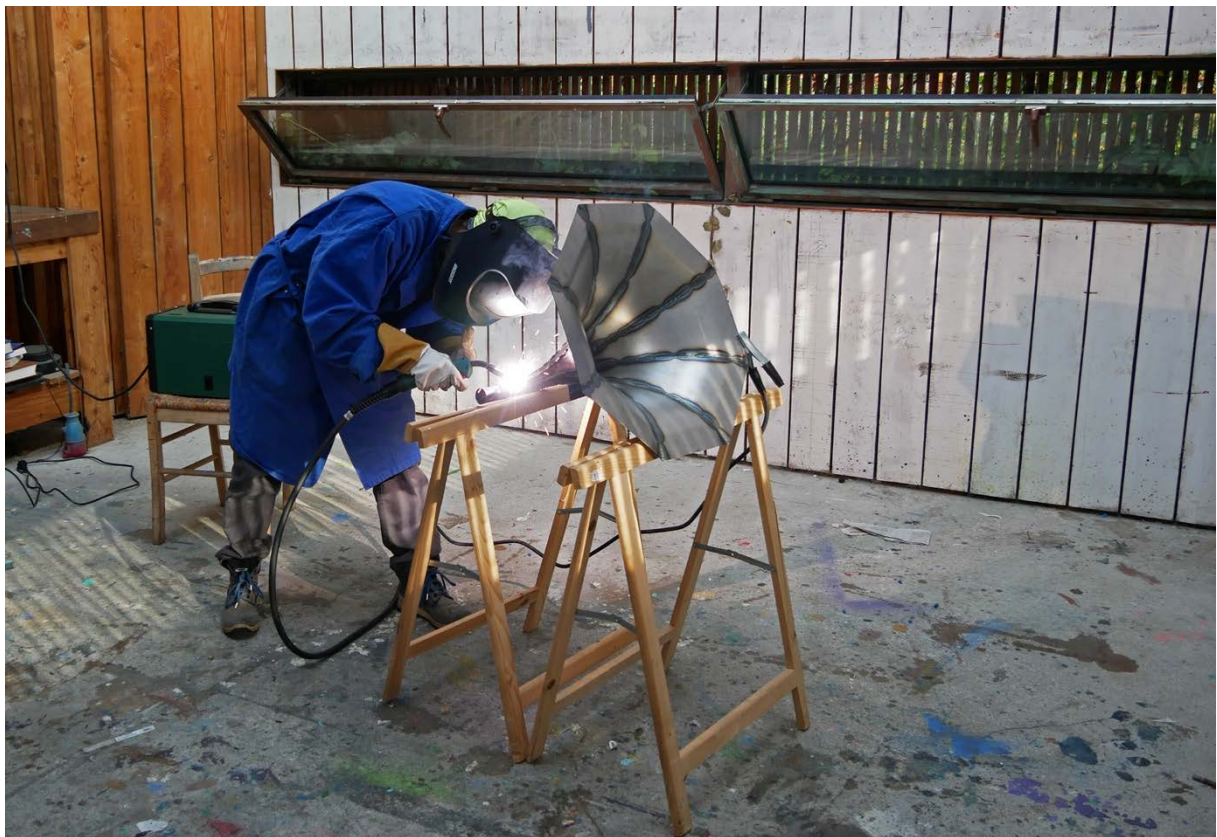
Voor 2023 waren de volgende kunstenaars geselecteerd voor een werkperiode van (doorgaans) een maand in het atelier bij de kosterwoning.

- Emilia Tapprest (jan 2023)
- Machteld Rullens (feb 2023)
- Paul Klemann (maart 2023)
- Flora Bradwell (april 2023)
- Lotte Wieringa (mei 2023)
- Efrat Merin (juni 2023)
- Jacque Maria Wessels (juli 2023)
- Asuka Nirasawa (aug 2023)
- Elisia Poelman (sept 2023)
- Tja Ling Hu (okt 2023)
- Anoenk Mensink (nov 2023), winnaar Van Gogh AiR Prijs | St Joost – School of Art & Design
- Chantal van Lieshout (dec 2023), i.h.k.v. Jump!

Aansluitend op de werkperiodes in de kosterwoning exposeerden de kunstenaars hun werk in de Van GoghGalerie. Deze kleine presentaties werden aangekondigd met een digitale uitnodiging, op websites en sociale media, nieuwsbrieven en persberichten. Esther van Rosmalen interviewt de kunstenaars steeds aan het einde van hun

werkperiode. Deze interviews worden gepubliceerd op witterook.nu. Ook de samenwerking met fotograaf Jan Stads (Pix4Profs) is voortgezet. Hij maakt fotoportretten van de kunstenaars in het atelier en ten behoeve van publicaties fotografeert hij ook de gemaakte werken.

De 'Van Gogh AiR Prijs' is een jaarlijks terugkerende prijs voor afstuderende talenten van St. Joost | School of Art & Design. Eindexamen studenten van alle richtingen uit Breda en Den Bosch kunnen zich aanmelden voor deze prijs in de vorm van een residentie in Zundert. Ron Dirven en Eva Geene vormen de jury. In 2023 werd Anoek Mensink als winnaar gekozen. Zij kwam in november 2023 voor een werkperiode naar Zundert.

Anoek `Mensink, winnaar Van Gogh Air Prijs St Joost 2023

Naast de residenten die via de Open Call zijn geselecteerd is er vrije ruimte voor speciale projecten. Zo is Van Gogh AiR met ingang van 2023 partner in het provinciale talentprogramma Jump! Naast mentoring van de talenten Chantal van Lieshout en Vera Meulendijks, zijn twee residenties aangeboden aan de groep Jump-talenten. De jury heeft uit de aanmeldingen Chantal van Lieshout (nov 23) en Jerrold Saija (maart 24) geselecteerd.

II Expositie & activiteiten

Het Vincent van GoghHuis presenteerde tot en met 5 maart 2023 de tentoonstelling '*Van Gogh als inspiratie*'. Met recente aanwinsten uit de museumcollectie werd zichtbaar gemaakt dat Van Gogh nog altijd een actuele bron van inspiratie vormt voor hedendaagse kunstenaars. Er waren werken te zien van kunstenaars die in een van de gastateliers hebben gewerkt, in de oude kosterwoning naast het Van Goghkerkje en de Vlaamse schuur op Landgoed De Moeren. Zij hebben zich laten inspireren door Van Goghs geboortedorp en de omringende natuurgebieden. Met werken van: Mike Dings, Jochem Rotteveel, Femke Dekkers, Ema Vanekova, Ingrid Simons, Carmen Schabracq, Jenetta de Konink, Tosja van Lieshout, Sylvie Zijlmans & Hewald Jongenelis, Cedric ter Bals, Sabina Timmermans, Gam Bodenhausen, Rolina Nell, Koen Hauser, Emmy Bergsma, Ruud van Empel, Matijs van de Kerkhof, Rainer Fetting en Karina Beumer. Onderdeel van de expositie vormde ook een bronzen sculptuur geschonken door Rainer Fetting. Dit werk heeft een permanente plek gekregen in de Van Gogh Tuin.

Rückkehr der Giganten (Van Gogh und Gauguin) door Rainer Fetting

Van 26 maart t/m 27 augustus 2023 presenteerde het Van GoghHuis een tentoonstelling van de Vlaamse beeldhouwer Johan Tahon. Centraal stond een meer dan levensgroot gipsmodel voor een monument dat hij wil verwezenlijken in Vincents geboortedorp Zundert. In november 2022 heeft Tahon in het gastatelier bij de kosterwoning het ontwerp voor zijn Van Gogh monument voltooid. Voor het beeld heeft hij zich laten

inspireren door Vincents geloof. Voor de kosten van realisatie in brons heeft het museum crowdfunding gedaan via Voordekunst. Daarbij werden 15 kleine Van Gogh koppen en 10 torso's in keramiek door de kunstenaar beschikbaar gesteld. De campagne was succesvol en opdracht is verstrekt aan Bronsgieterij De Groeve in Merelbeke het beeld in brons te gieten. Het monument zal in 2024 worden geplaatst bij het atelier in Zundert.

Johan Tahon, Van Gogh Prediker, Expositie Van GoghHuis

Van 16 september t/m 31 december 2023 exposeerde Saskia Olde Wolbers een video en maquettes over het Londense Van Gogh House. Deze expositie was een gevolg van de relatie met het Engelse instituut waarvoor de curatoren Van Gogh AiR samen met Olde Wolbers adviseren over residenten.

Ter voorbereiding op een expositie in het Van GoghHuis in 2024 hebben de curatoren Van Gogh AiR met kunstenaars Robert Zandvliet en Sabina Timmermans een werkbezoek gebracht aan de plek waar de boomwortels zijn ontdekt die Vincent vastlegde op zijn laatste schilderij. De kunstenaars hebben ter plekke studies gemaakt die ze later uitwerken in tekeningen en schilderijen voor een thema tentoonstelling over Vincents Boomwortels in het Van GoghHuis.. Hiervoor worden ook Dina Roig en Emmy Bergsma uitgenodigd. Dit project vormt een bijzonder uitwisseling met Auvers-sur-Oise, in het kader van Van Gogh Europe.

III Landkunst

Ook in 2023 was het landgoed de Buisse Heide nog niet beschikbaar voor Landkunst. De projecten van Kunst in de openbare ruimte (stad en landschap) werden voortgezet op andere locaties.

In samenwerking met Stedelijk Museum Breda en De Gids is een themanummer vervaardigd over Stad & Land. Hiervoor hebben schrijver Wytske Versteeg en dichter Alma Apt residenties gedaan bij het Trappistenklooster. De bungalow bij de paters kan

vaker worden ingezet om schrijvers, fotografen en filmers uit het Van Gogh Air programma onder te brengen.

In de tuin van het Van GoghHuis is een bronzen beeld van Rainer Fetting geplaatst. Plaatsing van andere sculpturen in Zundert werden voorbereid door Johan Tahon, Chantal van Lieshout en Monika Dahlberg. Artist In The World André Smits heeft de garages in de tuin beschilderd met namen van alle locaties waar Van Gogh is geweest in Europa.

Een nieuw initiatief is het project 'Garden in residence', met de Van Gogh Tuin als canvas. In 2023 heeft Noortje de Brouwer zeven maanden in de tuin gewerkt. Samen met vrijwilligers en bezoekers heeft ze 144 verschillende soorten aardappelen geteeld. Haar project startte met een 'pootbijeenkomst' in april en werd afgesloten met gezamenlijke maaltijden. Het hele proces is door haar vastgelegd.

Noortje de Brouwer, Gepoot, geprakt, geoogst en gegeten, Van Gogh Tuin

2023 werd in Zundert een themajaar gehouden rond de Zonnebloem. Onder bewoners werden zaden uitgedeeld, er was een schilderwedstrijd en gastkunstenaar Thijs Segers schilderde een 7 meter hoog zonnebloempaneel dat in het najaar werd geplaatst op het terras in de Van Gogh Tuin.

Dankzij een subsidie van de gemeente Zundert heeft hij ook een ontwerp gemaakt voor een muurschildering in het dorp in de reeks Blind Walls Gallery (Breda). In 2024 zal Segers deze opdracht verder uitwerken.

Thijs Segers, Ik mag Vincent zeggen, Van Gogh Tuin

Een nieuw onderdeel van Landkunst vormde de ingebruikname van een tweede gastatelier in de Vlaamse schuur op Landgoed De Moeren vanaf 2021. Dit landgoed maakt deel uit van het toekomstige Van Gogh Nationaal Park. De relatie van deze locatie tot het erfgoed van Van Gogh is sterk. Het gebouw dateert uit het begin van de 19e eeuw. Het stond er dus al in Vincents jeugd. De protestantse familie Van der Hoeven was lid van de Nederlands Hervormde Gemeente in Zundert. Leden van de familie liggen begraven rond de protestantse kerk. Aan de renovatie van de oude kosterswoning, een initiatief van dominee Theodorus van Gogh, droeg de familie ruimhartig bij met donaties. Het is aannemelijk dat het gezin Van Gogh tijdens de regelmatige wandelingen in de natuur het landgoed heeft bezocht. Zelfs dat ze omgang had met de familie Van der Hoeven. Toen Vincent in de nacht van 7-8 april 1877 als volwassen man nog eens terugkeerde naar Zundert, passeerde hij tijdens zijn nachtwandeling over de heide deze plek.

In de directe omgeving zijn het landhuis De Moeren, café 't Anker, het Trappistenklooster, Vrede Oord en de aangrenzende landgoederen Wallsteijn en de Oude Buisse Heide (van Henriette Roland Holst) interessante aanknopingspunten.

Aardig detail is dat de jonge Anselm Kiefer in de jaren '60 als startend kunstenaar, in de voetsporen van Van Gogh, logeerde bij de burens aan de Moersbaan 1b. Met het Van Gogh Museum is afgesproken dat het Van GoghHuis gaat participeren in een grote Kiefer tentoonstelling in 2025.

Atelier De Moeren

Op deze locatie worden residentieperioden van twee maanden gehouden, waarbij kunstenaars, schrijvers of curatoren zich verdiepen in Van Gogh en het landschap hier. In de vraagstelling richting kunstenaars wordt met name gefocussed op Van Goghs inspiratie door de natuur.

Voor een werkperiode van twee maanden in atelier De Moeren zijn voor 2023 de volgende kunstenaars geselecteerd:

- Thijs Segers (jan + feb 2023)
- Tamara Muller (maart + april 2023)
- Aaron van Erp (mei + juni 2023)
- Lotte van Lieshout (juli + aug 2023)
- Jazmin Charalambous & Felix Mohr (sept + okt 2023)
- Emmie Liebrechts & Fenna Koot (nov + dec 2023)

De residentie van Tamara Muller was gekoppeld aan een samenwerking met Stedelijk Museum Breda. Deze residentie en een vervolgresidentie in de kosterswoning in maart 2024 zullen leiden tot een expositie in het Bredase museum medio 2024.

De activiteiten van de Stichting Van GoghGalerie & Gastatelier met Landkunst worden gesteund door Stichting De Leeuwenberg (familie Roland Holst).

IV Speciale deelprojecten

De samenwerking met Stedelijk Museum Breda is voortgezet met het project BIJNA in augustus en september 2023. Zeven alumni van St. Joost | School of Art & Design zijn uitgenodigd voor een werkperiode en een tentoonstelling in de StadsGalerij in Breda. Dit jaar met Roos Keetels, Noor Boiten, Lucy Schreurs, Maxim van der Vleuten, Puck Kroon, Floor Snels en Marc Elisabeth.

Tijdens *BIJNA* – een project dat vanaf 2021 jaarlijks door St. Joost | School of Art & Design, Stedelijk Museum Breda en de Van GoghGalerie in de StadsGalerij in Breda wordt georganiseerd – staat het versterken van dit nu nog informele netwerk en het stimuleren van kennisuitwisseling tussen verschillende generaties beeldend kunstenaars centraal.

Ron Dirven en Eva Geene (curatoren Van GoghGalerie Zundert) en Marjolein van de Ven (conservator moderne en hedendaagse kunst Stedelijk Museum Breda) selecteerden vier kunstenaars die afstudeerden van de St. Joost | School of Art & Design: Roos Keetels, Noor Boiten, Lucy Schreurs en Maxim van der Vleuten. Gezamenlijk nodigden deze drie kunstenaars Puck Kroon, Floor Snels en Marc Elisabeth uit om mee samen te werken tijdens een periode van zes weken in de StadsGalerij. Daarbij is nadrukkelijk niet gekozen voor een leerling-meester situatie, maar staat het samen iets neerzetten centraal. Samen werken, reflecteren, tegen de lamp lopen, vormgeven aan een presentatie en alles wat daarbij hoort. [Witte Rook](#) trad wederom op als mediapartner.

BIJNA StadsGalerij Breda, 2023

In oktober 2023 hebben de curatoren Van Gogh AiR een verkenningsbezoek gebracht aan Japan om verdere uitwisselingen te onderzoeken. Er zijn contacten gelegd met residenties in Tokyo, Kyoto, Kamiyama, de organisatie van de Setouchi Triennale en de Nederlandse ambassade. De ambassade heeft verzocht een voorstel in te dienen voor presentatie van Nederlandse kunstenaars onder meer op de wereldexpo in Osaka 2025.

Voor een uitwisseling met Antwerpen heeft Van Gogh AiR subsidie gekregen van De Buren in het kader van Grensverleggers. In 2024 gaan de curatoren onderzoeken hoe en met welke partners kan worden samengewerkt naar aanloop van de herdenking van 140 jaar Van Gogh in Antwerpen.

V Ambitie

De Van GoghGalerie en het Van GoghHuis koesteren de ambitie tot ruimtelijke uitbreiding van de expositieruimte en ook het aantal residentieplekken. De vraag van (inter)nationale kunstenaars voor een werkperiode in Van Goghs geboortedorp overstijgt ruimschoots het aanbod van beschikbare ruimte. Het aantal aanmeldingen is enorm en neemt vanwege de bekendheid alsmaar toe. Extra residentieplekken zijn daarom zeer welkom. Ook bestaat de wens voor een ruimte om de groeiende collectie van werken die de kunstenaars aan het museum schenken (semi)permanent te kunnen tentoonstellen. Daarnaast blijft de ambitie voor grotere ruimtes voor wisselexposities, waardoor het Van GoghHuis en de Van GoghGalerie landelijk een grotere rol van betekenis kunnen spelen. Om deze ambitie te verwezenlijken zijn reeds geruime tijd plannen in ontwikkeling in samenspraak met de Stichting Huisvesting Van GoghHuis, de gemeente Zundert en de Van Gogh Sites NV. Op dit moment wordt nieuwbouw in de tuin van het van GoghHuis verder onderzocht op haalbaarheid. In de begroting zijn hiervoor nog geen kosten opgenomen.

Resultaten & voortgang

Op inhoud zijn alle onderdelen van het plan gerealiseerd. Het artistieke niveau van de deelnemende kunstenaars stemt tot tevredenheid. De samenwerkingen zijn verder uitgebreid, met name met Stedelijk Museum Breda, St Joost | School for Arts and Design, JUMP!, De Moeren 1818, Abdij Maria Toevlucht van de paters Trappisten en Crossarts Breda.

Bezoekersaantallen zijn na corona verder toegenomen. Tijdens de zomer kwamen meer toeristen. De expositie van Johan Tahon trok veel bezoekers uit Vlaanderen. De interesse en waardering voor het Van Gogh AiR programma neemt toe. We zien de toekomst dan ook positief tegemoet.

Juni 2024

Ron Dirven, directeur-conservator Vincent van GoghHuis

namens

Stichting Van GoghGalerie & Gastatelier

Johan Brosens, voorzitter

Ad van Rosmalen, secretaris

Jan Arreman, penningmeester